

ΑΥΤ. 5/2021

Τοποθέτηση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με αφορμή την Παγκόσμια Μέρα των Ρομά

Προς τιμήν της πρώτης μεγάλης διεθνούς συνάντησης των εκπροσώπων των Ρομά, τον Απρίλιο του 1971 στο Λονδίνο, η 8^η Απριλίου ανακηρύχθηκε ως η Παγκόσμια Ημέρα των Ρομά σαν απαρχή, για αναγνώριση της ταυτότητάς τους και διασφάλιση στην ίση απόλαυση των δικαιωμάτων τους.

50 χρόνια αργότερα ο συλλογικός στιγματισμός και οι διακρίσεις εις βάρος των Ρομά συνεχίζονται. Τα παιδιά Ρομά συχνά περιθωριοποιούνται και είναι θύματα ρατσισμού και εκφοβισμού στα σχολεία, ενώ οι ενήλικες Ρομά αντιμετωπίζουν διακρίσεις στην προσπάθεια εξεύρεσης εργασίας, δυσκολίες στην πρόσβαση τους σε υπηρεσίες υγείας, ενώ οι συνθήκες στέγασης και, γενικότερα, διαβίωσης είναι, σε μεγάλο βαθμό, μη κατάλληλες.

Με πληθυσμό περίπου 10-12 εκατομμύρια άτομα, η Ρομά κοινότητα είναι η μεγαλύτερη διακρατική μειονότητα της Ευρώπης, ενώ, το 2006, χαρακτηρίστηκε από το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη (UNDP), ως η πλέον ευάλωτη ομάδα στην Ευρώπη, από πλευράς επιπέδου φτώχειας (ή κίνδυνου να καταλήξουν στη φτώχεια), λόγω έλλειψης ευκαιριών εκπαίδευσης και απασχόλησης, ανεπαρκούς (σωματικής) ασφάλειας, κακής στέγασης και δυσκολιών πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με Ανακοίνωσή της το 2010, με θέμα την κοινωνική και οικονομική ένταξη των Ρομά στην Ευρώπη, αναγνώρισε την ευαλωτότητα της ομάδας αυτής του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σημείωσε ότι οι διακρίσεις, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η απομόνωση που αντιμετωπίζουν οι Ρομά είναι στοιχεία αλληλένδετα και αλληλοενισχυόμενα.

Δέκα χρόνια αργότερα, το 2020, αξιολογώντας την κατάσταση που επικρατεί και θέλοντας να επιτύχει πρόοδο στο θέμα της ένταξης των Ρομά, η Επιτροπή προχώρησε σε Ανακοίνωση, σε σχέση με το νέο Στρατηγικό Πλαίσιο της ΕΕ για τους Ρομά, για ισότητα, ένταξη και συμμετοχή (2020-2030), με βασικό στόχο την επίτευξη βελτίωσης της κατάστασης μέχρι το 2030 και την κάλυψη του

χάσματος μεταξύ των Ρομά και του γενικού πληθυσμού, προάγοντας την αποτελεσματική ισότητα, την κοινωνικοοικονομική ένταξη και την ουσιαστική συμμετοχή των Ρομά.

Στην Κύπρο, ο αριθμός των Ρομά (Κουρπέτες – Gurbetties) εκτιμάται στα περίπου 1250 άτομα, εκ των οποίων 650-700 υπολογίζεται ότι διαμένουν στις περιοχές που βρίσκονται υπό τον αποτελεσματικό έλεγχο της Δημοκρατίας.

Σε πρόσφατη Τοποθέτησή μας, τον περασμένο Δεκέμβριο, καταγράφηκε η καθημερινότητα της Ρομά κοινότητας στην Κύπρο, οι προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει, αλλά και οι ανάγκες που έχει να καλύψει, τόσο ως προς τις συνθήκες διαβίωσης όσο και ως προς το θέμα της εκπαίδευσης, ζητήματα αλυσιδωτά και αλληλένδετα ως προς την διεκδίκηση καλύτερων ευκαιριών ζωής και κοινωνικής ενσωμάτωσης, καθότι χωρίς τη βασική εκπαίδευση/ μόρφωση, οι πιθανότητες πρόσβασης στην αγορά εργασίας είναι μηδαμινές, ενώ χωρίς την δυνατότητα απασχόλησης, παρατείνεται η οικονομική εξάρτηση των Ρομά από το κράτος, χωρίς περιθώριο βελτίωσης.

Ως εκ τούτου μεταξύ των εισηγήσεων μας σημειώθηκε ότι είναι αναγκαία:

- Η εντατικοποίηση των προσπαθειών όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών για εντοπισμό όλων των Ρομά παιδιών που φθάνουν σε ηλικία υποχρεωτικής φοίτησης για την εγγραφή τους στα σχολεία.
- Η ενίσχυση των προσπαθειών για παραμονή των Ρομά παιδιών στο σχολείο, τουλάχιστον μέχρι τη συμπλήρωση της βασικής/ υποχρεωτικής φοίτησης.
- Η εξέταση του ενδεχομένου στήριξης των ενήλικων Ρομά, με τη χορήγηση βασικής εκπαίδευσης, ώστε να αποκτήσουν τη δυνατότητα εργοδότησης, έστω και περιορισμένης.

Αναμφίβολα η συνεχής στήριξη στην βασική μόρφωση και εκπαίδευση αποτελεί το σημαντικότερο εργαλείο για την άρση της ευαλωτότητας της και της περιθωριοποίησης την οποία αντιμετωπίζουν ως Κύπριοι πολίτες που ανήκουν στην εν λόγω κοινότητα

Η σημερινή μέρα δεν αποτελεί απλή υπενθύμιση της ύπαρξης της Ρομά κοινότητας, αλλά υπενθύμιση των υποχρεώσεων του κάθε κράτους για διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εφαρμογή της μη διάκρισης

σε κάθε πρόσωπο όπου και αν βρίσκεται, οποιαδήποτε και αν είναι η καταγωγή του, απαλλαγμένη από το φόβο του ρατσισμού και της έχθρας.

Γιατί όπου υπάρχει άνθρωπος, υπάρχει μεγαλείο!

Μαρία Στυλιανού-Λοττίδη
Επίτροπος Διοικήσεως και
Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

8 Απριλίου 2021